

Ehliyet Affı, Kışlasız Bedelli Askerlik, Çek Yasası Mağdurları unutulmasın!

Yargı Paketlerinde Neler Olmalıydı?

Her ne kadar, 9. yargı paketi de Meclise sunulmuş olsa da halen Milletin önemli sorun ve beklentilerinden çok uzak kaldığını görüyoruz! Mesela 9. yargı paketi içinde icra-iflas, para cezalarında güncelleme, avukatlık, adli atama, mahkeme görevleri, temyiz, bazılarında özel maaş zammı, hacizden satış, evlilikte kadının soyadı gibi konular işlenmiş ve en kötü yanı da kişiye ve din, iman gibi değerlere

hakaret suçları hapis soruşturmasından çıkarılıp, ön ödeme ile tarifeye bağlanmak istenmiştir. Hakaret davalarını geçim kaynağı yapan birkaç uyanıkla baş edemeyince, bütün Millet'in şahsiyetine ve değerlerine hakareti tarifeye bağlamaya kalkıyorlar! Tabii ki kamu görevlileri ve kanunla korunanlar hariç!

Bizler aman meclis kapanmasın, sayın Vekiller yine tatile hemen çıkmasın, toplumsal beklentilerin mümkün olan her kısmı acilen karşılsın, Sayın CB R.T. ERDOĞAN'da sandıktan Millet'in mesajını aldık dediği sorunlar giderilsin diyorduk! Ne yazık ki koskoca paketten yine rutin işler, birilerine kıyak zamlar ve maalesef hakaret edenler için resmi tarife çıktı!

Halbuki yargı paketi denilince milyonlarca insanımızın kalbinin titrediği, çaresizlikle beklediği o kadar önemli sorunlarımız var ki! Hepsini bu yazıda sıralamam mümkün değil ama, önemli başlıkları kısaca hatırlatmış olayım.

Yargı Paketlerinde Mutlaka Olması Gerekenler:

1- Süresiz nafaka zulmüne ve hapis cezasına son verilmesi! TMK 175. maddenin düzeltilmesi, bu ayıbın ve aile üzerindeki kara gölgenin kaldırılması lazımdı. Bizzat Sayın CB R.T. ERDOĞAN 2018 yılında seçim sonrası ilk 100 işgünü içinde çözüleceği sözünü vermişti! Mağdur olan milyonlar haklı olarak soruyor, ne oldu bizim iş? Neden halen gereğini yapmıyorsunuz?

2-İstanbul Sözleşmesinden çekildik ama onu referans olarak alınan aileyi ifsada sürükleyen bazı yasa ve uygulamalarda virgül kadar düzeltme yapmadık! Madem böyle olacaktı İstanbul sözleşmesinden neden çekildik? Aile kurumunun ve erkeklerin hayatı üzerinde ağır bir yük ve her an felaket yaşatacak böyle bir kanun varken, evlenmek ve aile düzeni kurmak mümkün müdür?

3-Çeke para ve hapis cezası uygulaması adaletsiz ve ölçsüz bir yıkıma neden oluyor. Broşür gibi bol ve kontrolsüz çek dağıtan bankaların ciddi bir sorumluluğu aranmazken, adli ve ticari sicili temiz geçmişine rağmen, pandemi ve papaz düellosu gibi mücbir nedenlerden dolayı ödeme güçlüğüne düşen, namuslu tacir ve esnafın, çiftçinin, çekleri yazılınca yapılan muamele, gavurdan düşmana reva görülmez cinsindedir! Düşene el vermek yerine böğrüne tekme atıp hapse tıkmak, işini ve ailesini sosyo-ekonomik idama mahkum etmektir! Yargı paketinde en başlarda bu da olmalıydı!

4-Tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokolünde *"Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz"* hükmünü kabul etmişiz!. Öyleyse, nafaka ve çek borçlularını bir şekilde hapse tıkmayı sağlayacak zorlama tevilleri kullanmaktan neden vazgeçmiyoruz? Hukuk ve adalet bu kadar esnek midir? Yargı paketine bu garabeti kaldıracak hükümler de eklenmeliydi!

5-Trafikte veya park halinde alkolle ilgili işlem gören sürücülere yapılan zulüm arş-ı alaya ulaşmıştır! Çünkü sadece sürücüleri değil, onlarla beraber ailelerini de çok ağır ceza ve hak mahrumiyetine uğratıyoruz! Alkol kabahatine karşı verilen süre cezası çok yüksek, promil ölçülerine göre cezalar dengesiz, özel ve iş hayatı ayırımı yapılmadan kesilen mutlak cezalar çok ağır, ve hepsine tüy diken zorunlu, pahalı ama ulaşılamaz SÜDGE kurslarının eziyeti de katlanılır gibi değildir! O zaman sormak gerekir; oynanan şans oyunları kumar değil mi? Bu oyunlardan alınan vergilerin düşürülmesi daha çok oynanması için mi? 2000'li yıllarda 1-2'yi geçmeyen bu oyunlar şimdi neden 20'nin üzerinde? Ya da bu oyunlar neden serbest bırakılarak bir nesil yok edilir? Bu bir yönlendirme ve teşvik değil midir? Bu çirkinliklere göz yumup, benzer kötülöklere erişimi bu kadar kolaylar gibi rahat davranılırken, sadece alkol alanların günah keçisi yapılarak adeta hayattan koparılmaları, makul ve masum bir hal değildir! Ölümlü kazalar hariç, kapsamlı bir ehliyet affı ve millete bela edilen SÜDGE zulmüne acilen son verilmesi lazımdı!

6-31 Temmuz Covid infaz yasası olarak bilinen, 5275 sayılı kanun geçici 10. Maddesi ile hayata geçen infaz düzenlemesiyle, aynı tarihte ve aynı suçu işleyen iki farklı kişiden birisinin dosyasının olağan seyrinde kapanması, diğerinin adli süreçte takılıp uzaması nedeniyle, istemsiz oluşan farkın ağır bir faturaya dönerek mahkuma kesilmesi garabetine son verilmeliydi! Adaletin terazisi hem yargı esasında, hem de infazda gözetilmelidir. Bu zulmü kaldıracak düzenleme de pakette yer almalıydı!

7-Benim de sonradan öğrendiğim 4/4 veya tekerrür-mükerrir mağduriyeti var. Her hangi bir suçtan dolayı alınan ceza nedeniyle, HAGB (hükümün açıklanmasının geriye bırakılması) veya denetimli serbestlik kapsamında iken, aynı suçun tekrarı halinde, infaz yasasında öngörülen cezanın 4/3 yerine 4/4 yani tam oranlı hapisle uygulanması makul ve caydırıcı bir etken olarak düşünülebilir. Ancak bizdeki uygulama, birbiriyle alakasız suçlar ve istenmeden karışılan trafik kazası gibi olaylar nedeniyle de aynı katı hükmü işlettiği için, mahkumlara çok ağır ve haksız gelen bir infaza dönüşüyor. Normalde 4/3 oranla infaz edilen ve zamanı geldiğinde açık ve denetimli serbestlik alanlarına geçebilen mahkumlar, bu çok ağır hüküm nedeniyle bütün cezalarını kapalıda çekmek zorunda kalıyorlar! Mahkumdur yatsın diyemeyiz! Terör suçlusu bir mahkum rahatça 4/3 haklarından faydalanabilirken, mesela hırsızlık ve trafik kazası bileşimi yüzünden 4/4'e dönüşen bir mahkum tüm süresini kapalıda ağır şartlarda geçirmek zorunda kalıyor. Bu farkın kötülüğünü de en çok mahkum aileleri ve çocukları yaşıyorlar. Yargı paketinde bu garabete son da olmalıydı!

8-Kapasitelerinin çok üzerinde seyreden sayılarda mahkumların tutulduğu cezaevlerinde hem düzeni sağlamak, hem de mahkuma karşı yaptırım sopsası gibi kullanılmak üzere fiili uygulamalar yapan Disiplin Kurullarının, zaman zaman haksız ve keyfi seyreden kararlarına karşı mahkumların etkili bir savunma mekanizmaları bulunmuyor. Disiplin cezaları nedeniyle, normal mahkumların yararlandığı açık ve denetimli gibi aşamalardan mahrum kalınıyor. Aylardır yükselen disiplin affı çağrısına kulak verilmeli, bu konuda yapıcı bir adım atılmalıydı!

9-Babaları veya anneleri cezaevinde olan 380 bin kadar mahkum çocuğu olduğu söyleniyor. Bu çocukların doğal olarak yaşadıkları eziklik ve dışlanmanın yanı sıra, kapalı cezaevlerinde mutlaka hafta içi ve mesai saatlerinde yaptırılan mahkum ziyaretleri nedeniyle; hem derslerinden kopuyorlar, hem psikolojileri alt üst oluyor, hem de istemsiz devamsızlık yüzünden sınıfta kalma korkusu yaşıyorlar! Yargı paketi içinde, örgün öğretime devam eden mahkum çocukları için kapalı cezaevlerinde de hafta sonu ziyaret imkanı sağlanmalıydı! Anne babalarını ıslah etmeye çalışırken evlatlarını da mı kaybedelim efendiler?

10-Bazen belgesellerde izlemiştir; anne kuş veya hayvanlar yavruları arasından zayıf veya hasta gördüklerini bilerek aç bırakır veya öldürüp yerler. Diğerlerini yaşatmak ve israftan kaçınmak için. Bizim Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız da aynen böyle yapıyor! Bir mahkumun dışarıda birden fazla çocuğu olsa da içlerinden sadece birisini seçerek maddi destek (şu anda 5.000 TL civarında olduğunu öğrendim) veriyor, diğerlerini yok sayıyor! Hem okullarının ihmal edilmesine göz yumarak, hem de maddi desteği sadece birisine vererek, bizzat devletin kendisi bu çocukları suça itilen çocuklar kategorisine zorlamış olmuyor mu? Böyle huzursuz, güvensiz ve sağlıksız yetişen çocuklar ileride topluma faydalı ve uyumlu bireylere dönüşebilir mi? Kendi elimizle topluma dert kaynakları üretmeye devam etmeyelim artık!

Sonuç olarak;

Yargı ve af denilince, **öğrenci affı** gibi alakasız ama kelime benzerliği olan veya doğrudan yargıyla ilgili çok sayıda sorun ve beklentiler de var elbette. Örnek verdiğim bu 10 maddenin, kişilere ve dini değerlere hakareti tarifeye bağlama telaşından daha önemsiz ve gereksiz olduğunu kim söyleyebilir? Meclisimize ve Vekillerimize yakışan; Millet'in sesini duymak, feraset ve dirayetle sorunlarına acil çözüm bulmaktır! Çok geç olmadan, daha fazla mağduriyet yaşanmadan, yeni seçim hezimetlerine yol

açmadan, duyurmak ve hatırlatmak da acizane emeğimiz olsun...

Karşılıksız Çeke Ceza Varsa, Karşılıksız Vaatlere de Olmalı!

Çek dediğimiz belge aslında bir senet değil, ödeme günü ve zamanı belli olan karşılığı ayrılmış bir bedeldir. Ticaret içinde Türkiye özelinde adeta tek vadeli bir senet gibi kullanılması fiili bir durumdur. Hatır çeki vb. tanımlar ile maddi rehin şeklinde kullanımı da söz konusudur. Ülkemizde pandemi ve hiperenflasyon döneminde piyasa altüst olurken çek alışverişleri de patladı. Özellikle esnaf, tüccar ve sanayiciler arasında tahsil edilemeyen alacak çeklerinden dolayı, ödenemeyen borç çeklerinin yazılması ve icra ile cebren ödenmesi süreçleri başlatıldı.

Piyasanın meşru ve sağlıklı bir zeminde işlemesini sağlamakla görevli Devlet aygıtımız, çek tahsilinde mafyadan beter bir yol izliyor! Borçluya 1500 güne varan adli para cezası kesiyor ve bu rakamı tahsil ettiğinde alacaklıya ödemeyip kendine gelir yazıyor. Zaten borçlu ve darda olan esnaf bu cezayı da ödeyemezse 1 yıldan 3 yıla kadar doğrudan hapis cezasına çevriliyor. Her hangi bir şekilde kamu yararına çalıştırmaya falan da çevrilmiyor! Şu anda binlerce esnafın işleri altüst olduğu için dönen çekleri yüzünden hapiste çürüdüğünü biliyoruz! Düşene destek olma, fırsat verme yerine, böğrüne tekme atmanın resmi uygulaması bu şekildedir!

Vatandaşın karşılıksız çıkan çeklerine bu kadar keskin ve ağır cezalar uygulayan kamunun, aynı duyarlılığı yetkili makamlarda bulunan temsilcilerine de göstermesini İSTİYORUZ!

Türkiye’de Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, Bakanların, Valilerin, Belediye Başkanlarının kamuya özellikle seçim öncesinde ilan ettikleri her bir vaat ve sözlerinin hemen arkasından resmi bir makam tarafından vadeleri ile birlikte tescil edilerek kayıt altına alınması, vadesi gelen vaatlerin yapılmadığı takdirde makamına ve tutulmayan vaadin boyutuna göre, maddi para cezasından görevden uzaklaştırmaya kadar değişen ölçeklerde cezanın, re’sen açılacak idari mahkeme davalarında, CB ve

Bakanlar için Anayasa Mahkemesinde ivedilikle karara bağlanması gereklidir!

İktidar veya muhalif Belediye Başkanlarının yerel seçimlerden önce ne vaatlerde bulunduğunu hepimiz gördük! Şimdilerde sanki hepsi hafıza kaybı yaşıyor mübareklerin! Emeklilere yapılacak yardımlardan başıboş köpeklerle mücadeleye kadar birçok konuda derin bir sessizlik içindeler! Bu aymazlıkları yanlarına kar kalmamalı ve vatandaşı aldatmalarının cezası için 5 yıl daha seçim sandığını beklemek zorunda kalmamalıyız!

Sayın Cumhurbaşkanımız da maalesef tutulmayan vaatler konusunda rekora gidiyor! Etrafında pervane olan yağdanlıkçı kesimin kör, sağır ve dilsiz kalmasının dışında, haber ve tepki kanallarını da önlediklerini görüyoruz! Bu karatmalar da nihayet seçim dönemlerinde giderek ağırlaşan tepkilere yol açıyor. O yüzden son genel seçimler ramak kala kazanıldı, o yüzden yerel seçimler büyük bir hezimetle ağır yenilgiye dönüştü!

Ak Parti hükümetlerinin başıboş köpekler, süresiz nafaka, aile mevzuatı, üniversite denklik sorunu, SGK mağduru çalışanlar, esnaf, 3600 ek gösterge alamayan memurlar, seyyanen zam oyunuyla kandırılan ve maaşına el konulan emekli memurlar, kamu taşeronları, belediye şirket işçileri, yardımcı hizmetler sınıfı gibi çok çeşitli alanlarda haklılığını ve mağduriyetini defalarca tescil ettiği, çözümü için kesin vaatlerde bulunduğu, Sayın Cumhurbaşkanının bizzat kendisinden defalarca sadır olmuşken, karşılıksız çıkmaları yüzünden Vatandaşın hakkını savunacak ve hesap soracak bir yapı neden kurulmaz?

Siyasete ve kamu yönetimine kalitenin, tutarlılığının ve güvenin gelmesi için, makam sahipleri veya taliplileri de **“Yapacağını söyle, söylediğini yap!”** kuralına mutlaka uymalı, uymayanların hesabı sorulmalıdır!

Çek Yasasından Esnafa Kırk Satır mı Kırk Katır mı?

Sınırlı bir girişimcilik denemesinin dışında, hayatım boyunca işçi veya memur statüsünde çalıştım. O yüzden esnaflık ve tüccarlıkla ilgili anlamlı seviyede bilgi ve tecrübe sahibi değilim. Genellikle sosyal ve manevi derinliği olan toplumsal meseleler veya emekçilerin haklarına yönelik ihlallere karşı, imkanım ölçüsünde yazdım ve konuştum. Esnaf ve tüccarlarla ilgili en iyi bildiğim konu maruz bırakıldıkları Bağ-Kur eziyeti ve haksızlıklarıdır. İnşallah sonraki yazılarımdan birisini de Bağ-Kur ve ayrıntılarına ayıracağım.

Bağ-Kur için araştırıp sosyal medyada yazınca, esnaf ve tüccar dostlardan “Hocam sen bize çek yasasıyla yapılan işkenceyi bir bilersen!” şeklinde bilgi ve sitemler gelmeye başladı. Önceleri tıpkı ehliyet affını talep edenlere karşı takındığımız, “Hem alkolle araba kullanmış hem de af istiyor şuna bak!” tavrına benzer şekilde, “Adam çekini ödememiş, alacaklısını zora sokmuş, Devlet de hesap sorunca yüzsüzce şikayet ediyor!” gibi bir algı etkisiyle pek ilgilenmedim. Ama gelen tepkilerin yoğunluğu ve haksızlık iddialarına da bigane kalamadım ve konuyu etraflıca araştırdım. Gerçekten de “Yuh artık bu kadar da olmaz!” dedirtecek bir haksızlık, dengesizlik, hoyratlık ve apaçık zulme dönen sistematik bir esnaf düşmanlığı gördüm!

2018 yılında ABD ile aramızda yaşanan Rahip Krizi odaklı döviz ve piyasa dalgalanmasına kadar, 5941 sayılı Çek Kanunundaki garabetten fazla kimse etkilenmiyordu. Piyasada çekle iş yapan esnaf ve tüccarların geçmişten büyüyerek yükselen iş hacmi ve güçlü ilişkileri, hak edilmiş güvenle kazandıkları saygınlıkları sayesinde, nahoş durumlar pek yaşanmıyordu. Bilerek karşılıksız çek yazma alçaklığını gösteren dolandırıcıların, en fazla tek atışlık vurgunları yaşanıyor ve onlar da hemen mimlenip piyasadan itiliyordu. Çek yasasının karşılıksız çek yazanlara nasıl işlediği ise fazla bilinmiyordu.

Özellikle mal ve ürün satışına dayalı ticaretin, hammadde aşamasından son tüketiciye teslimine kadar olan seyr-i seferine, çok sayıda kişi ve işletmenin dahil olduğundan, zincirin her hangi bir halkasında meydana gelen her sıkıntı diğer unsurlara da negatif etkiyle yansımaktadır. 2018 yılında ülkemize yapılan döviz temelli ekonomik saldırının neticesinde, mal ve hizmet piyasasının her aşamasında sarsıntılar, sipariş iptalleri veya ödeme güçlükleri yaşandı. Alacağına dayanarak çekle vadeli borçlanan esnaf ve tüccarların planladıkları ödeme dengesi bozulduğu için, vadesi gelen çeklerinin karşılıklarını

banka hesaplarına koyamadılar.

Rahip krizinin kötü etkileri silinmeden, 2019 yılı sonuna doğru başlayan pandemi sürecinde, piyasalarda anormal bir daralma, satış iptalleri, üretim ve tedarik güçlüğü, lojistik aksaması gibi çok yönlü sorunlar fırtınası yaşandı. Dünya genelinde idari ve ekonomik kapanmalar oldu. Pandemi atmosferi, zaten beli bükülmüş ve dengesi bozulmuş olan esnaf ve tüccarların üzerinden silindir gibi ezdi geçti. Sonuçta, vadesinde ödenemeyen çek sayısında patlama etkisi oldu. Bugünlerde dosyası tamamlanmış ve kesinleşen hapis cezası infazı bekleyen kişi sayının 120 bini geçtiği biliniyor. Süreci devam eden dosyalarla birlikte çek yasası mağduru sayısının 400 bin civarında olduğu söyleniyor.

Esnaf ve tüccarın sadece şahıs ve şirketlerden alacağını tahsil edemediği için dara düşmedi. Kamu kurumlarından alacakları olan bütün tedarikçiler taşeron sözleşmeli personel ödemeleri hariç hemen her alacağını normal süresinde tahsil edemedi. 2-3 yıla kadar sarkan ödemelerin, hiperenflasyon etkisiyle buharlaşan alım gücü yıkımı daha da derinleştirdi.

Papaz krizi ve pandemi dönemi, her ne kadar anormal gelişmeler de olsa alacaklılar açısından yapılması gerekeni değiştirmeyeceği açıktır. Alacağını tahsil edemeyen kişiler yasal sürece başvurduklarında, sonradan kendilerini de buna pişman edecek kadar garip ve zalimce kamu davranışları silsilesini de başlatmış oldular.

Devlet için hep söylenen bir söz vardır: "Devletimiz kadimdir. Atını nallamayı, itini bağlamayı iyi bilir!" Çek Kanunu uygulamasında Devletin bu özelliğinden ve kalitesinden uzaklaştığını, mazlum ile zalim, mağdur ile dolandırıcı arasındaki farkı gözetmeden topyekûn yıkıcı ve anlayışsız bir yol izlediğini, Çek yasası tuzağına düşen borçlu ve alacaklı yüzbinlerce vatandaşımız acı bir tecrübe ile gördü!

Alacağını tahsil edemeyen birisi, her ne kadar kanunsuz ve uygunsuz bulsak da çek-senet mafyasına müracaat ettiğinde neler oluyor? Alacaklı adına tahsile giden mafya elemanı borçluyu tehdit ve taciz ile ödemeye zorluyor. Tahsil edebildiği miktarın içinden bir kısmını alacaklının rızası ile hizmet bedeli olarak kendisi alıyor.

Çekini tahsil edemeyen alacaklı, Devletten yardım için başvurduğunda ise Mafyadan daha beter bir sürece düşmüş oluyor! Çek kanunu gereği çeki yazılan borçluya özel dosya açılıyor ve hemen kendisine şu meyanda tebligat yapılıyor: "Çekinin vadesi geldiğinde karşılığını hesaba koymadığın için doğrudan suçlusun! Neden ve nasıl olduğu Devleti ilgilendirmez. Borcunu ödemek için sistemin sana her hangi bir destek teklifi yoktur. Ne kadar temiz bir ticari sicilinin olduğu da önemli değildir. Kırk yıllık dolandırıcı ile, ilk defa çeki yazılmış bir esnafın Çek Yasası açısından zerre kadar farkı yoktur! Seni 1500 gün adli para cezasına çarptırıyorum! Bu parayı Devletin maliyesine yatıracaksın. Borcunun miktarından düşülmeyecek ve alacaklına da ödeme yapılmayacak! Eğer verdiğimiz süre içinde yatırmazsan seni doğrudan 5 yıl hapis cezasına verir ve hemen infazını uygulayım"

Devlete başvuran çek alacaklısının bütün işi borçlunun bilgisini ve şikayetini bildirene kadardır. Devlet çek alacaklısına tahsil ettiği para cezasından ödeme yapmaz. Borçlunun ödeme yapabilmek için neye ihtiyacı olduğuna bakmaz. Alacaklı sadece borçlu getiren bir aracı gibidir. Alacaklının bozulan ticari dengesini düzeltmek için de çek ilişkisiyle ilgili bir süreç başlatmaz. Alacaklı şikayetinden vazgeçse de borçlunun yakasını bu cezayı tahsil edene kadar bırakmaz!

Çeki yazılan esnaf veya tüccar Devlete haraç öder gibi cezasını yatırdıktan sonra adli takibattan kurtulur. İcra ve haciz yönüyle borçlunun işlem yapabileceği bir varlık kaydı olmadıkça kimse rahatsız etmez. Alacaklı zaten zora giren ödemesini para cezası veya hapis yatırdığı borçludan tahsil imkanı da bulamaz.

Zaten işi gücü dolandırıcılık olan tiplerin icra-haciz takibine karşı tedbirleri baştan bulunduğu için Çek

Yasasının öldürücü darbe vurduğu kesim namuslu ama dara düştüğü için ödeme güçlü yaşayan esnaf ve tüccarlardır. Üstelik, çek yasasının yıkıcı tahakkümünden borçlu tüzel kişiliğin yani şirketin tüm ortakları da ayrı ayrı işlem görürler. Bir kişilik cezanın hisse oranlarına göre ortaklar arasında dağıtılması bile yapılmaz. Hepsini ayrı ayrı tam cezalara çarptırılır. Bir defa bile bu muameleye maruz kalan şirketlerin ayakta kalması imkansız derecede zorlaşır. Yani Çek Yasasının kucağına düşen şahıs veya şirketlerin iflah olması, toparlanıp ekonomiye katılması hayal kadar uzaktır.

Bu garip ve zalim uygulamanın pençesine düşenlerin sayısı yüzbinlere ulaşınca TBMM'de 2021 yılı 7. ayında bir torba yasa teklifi ile çek yasası mahkumlarına hapis cezası infazını 30 Haziran 2022'ye kadar erteledi. Pandemi süresinin uzaması ve ekonomik krizin derinleşmesi yüzünden, Çek Yasası mağduru dosya sayısı 300-400 binlere kadar ilerledi. TBMM ve Hükümet soruna kalıcı çözüm aramak yerine, adeta pansuman tedbirler alır gibi yine infaz öteleme tarihini 31 Temmuz 2023'e kadar uzattı.

Çek Yasası faciasını durdurmak ve tekrarını önlemek için neler yapılmalı?

TBMM tarafından acilen yasal düzenleme yapılarak süreci biten ve devam eden dosyaların hapis cezası ile infazı kalıcı durdurulmalıdır.

Çek kağıdı bir senet değildir. Senet gibi kullanılması hemen yasayla önlenmelidir. Bankalar verdikleri çek kağıtlarının ardında sağlam durmalı ve karşılığı olmayan, teminatı bulunmayan çeklerin piyasada dolaşmasına mani olmalıdır. Çek karnelerini karşılıksız ve garantisiz vermemeleri, kesilen çeklerin mutlaka ödeneceği tedbirleri almalıdır.

Devlet, kendisine bir ödeme sorunuyla ilgili müracaat edildiğinde hemen çek-senet mafyası gibi ceza kesme ve tahsil eme derdine düşmemelidir. Ödeme güçlü yaşayan tüccar veya esnafın ticari sicilini bilirkişiler eşliğinde değerlendirmeli ve dosyanın talihsiz bir ticari zorluk mu yoksa dolandırıcılık mı olduğunu tespit etmelidir.

Dolandırıcılık halinde alacaklının haklarını önceleyerek tahsil ve cezalandırmaya gitmelidir. Dara düşen esnaf ve tüccar vakasında sorunun nereden kaynaklandığı analiz edilmelidir. Özellikle kamu kurumlarının ödemelerini geciktirmesi gibi bir neden bulunduğu, yaptırım yazışma ile kamudan alacak tahsilatının sağlanması ve dosyadaki alacaklıya transferi yapılmalıdır.

Dolandırıcılık dışındaki çek dosyalarında ağır para ve hapis cezaları verilmemelidir.

Piyasa şartları yüzünden ödeme güçlü çeken esnaf ve tüccarların kayıtlı vergi ve gelir beyanları, yanlarında çalıştırdıkları işçi sayısı gibi kriterler gözetilerek cansuyu niteliğinde ekonomik destek paketlerinden yararlandırılmalı, ödeme takvimleri iyileşinceye kadar kamu idaresinin yakın gözetiminde tutulmaları sağlanmalıdır.

Karşılıksız çıkan çeklerin ödenmesi için borçlu tarafından teklif edilen ödeme takvimimin alacaklı hakları ve piyasa şartları çerçevesinde anlaşılabilir noktaya çekilmesi için mali arabuluculuk sistemi kurulmalı, sistemin işlerlik ve güvenlik takibi Devlet tarafından yapılmalıdır.

Sonuç olarak;

Bu haliyle Çek Yasası uygulamasının makul ve sürdürülebilir bir yaptırım mekanizması yoktur. Piyasayı boğan ve iflah ettirmeyen, Devletin iyileştirici yönünü yok eden ve mafyadan beter davranış çizgisine taşıyan bu kanun ve ilgili mevzuatı acilen değişmelidir. Bankaların kolay ve risksiz kar odaklı keyfiyetlerine son verilmeli, bastırdıkları çeklerin namusundan ve işlerliğinden evvela bankalar sorumlu tutulmalıdır. Esnaf ve tüccarımıza hayatı dar eden, girişimciliği öldüren bu yapının acilen düzeltilmesi için gereğini Sayın Cumhurbaşkanımızdan ve Meclisimizden bekliyoruz.